Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1147 — NGÀY THỨ SÁU 19 MAI 1922 — NGÀY 23 THÁNG TƯ ANNAM NĂM NHÂM-TUẤT — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE: NGUYỄN-VĂN-CỦA
TÉLÉPHONE: 208
Adresse télégraphique: LUCTINH—SAIGON

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm.....	12$00	... 18$00
Sáu tháng...	6.50	... 9.00
Ba tháng.....	3.50	... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ.... 0$05
Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn
(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)
南中日報合併六省新聞
JOURNAL QUOTIDIEN
NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

DÉPÔT LÉGAL — SAIGON — No 203

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 158-160-162 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Meyence & Cie 9, rue Tronchet
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payés d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA. Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn. còn bài vở đăng báo thì đề cho M LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

ĐÔNG-PHÁP QUỐC-TRÁI

Việc tương phân về số vé quốc-trái Đông-Pháp cho những nhà phóng trái, đã phân định dứt rồi. Những người nào mua trên 10 vé, thì phải bị giảm bớt số. Vậy những người phóng trái ở tỉnh nào, thì xin đến kho bạc tại tỉnh nấy, đem trình biên lai, đặng mà lãnh vé quốc-trái thiệt, và nếu số vé mình bị giảm thì khi ấy lãnh luôn số tiền dư của mình lại.

THỜI CUỘC TRUNG-HUÊ

Nội biến Trung-Huê
Bắc-quân thắng Nam-quân
Liệt-cường động thủy-binh
(Tiếp theo)

Đến trưa bữa 1er Mai, quân Trực-Lệ hãy còn truy cản quân Phụng-Thiên. Chẳng nói cũng biết hai bên hao tổn quân-sĩ rất nhiều, nhứt là quân Phụng-Thiên phải bại; lớp thì chết, còn lớp bị sanh cầm. Đáng xe lửa Bắc kinh qua Moukden bị phá nhiều chận, hư tệ; từ buổi trưa bữa 1er Mai, xe không chạy được nữa. Còn các Lãnh-sự ngoại-quốc ở trong phần nhượng địa, ai riêng lo phận nấy, thấy điện tổng chỉ toàn cho dân quốc minh ở rải rác buôn bán làm ăn trong các tỉnh, phải tựu về Bắc-kinh hết thảy, vì ở tại Kinh, phần nhượng địa nước nào đều có binh nước nấy đề phòng; cho hay hai bên quân linh chẳng hề dám vi quân linh mà xúc phạm tới dân liệt-cường. Vậy các Lãnh-sự chẳng muốn đề cho dân mình ở ăn như thường, đồi tựu hết về Kinh, là sợ có người ở nhầm chỗ, nhầm đàng quân binh chiến đấu, lúc lộn xộn, có đều rủi ro nào xảy đến cho chăng.

Nhắc lại quân Trực-Lệ đuổi quân Phụng-Thiên, nói ngày 1er Mai, Vũ-bá-Phụ troàn tắt tới cầu Marco Polo, song chẳng cho quân qua khỏi cầu, đình lại một bên vào giữ địa thế của mình ngày trước.

Cánh hữu-dực của Trực-Lệ bên hướng Tây Thượng-Tân, hồn chiến với toán binh thứ 16 của Phụng-Thiên. Hai bên đánh vũ với nhau một trận rất nên dữ-dội. Quân Phụng-Thiên chết quá nhiều. Trung-quân Trực-Lệ thì truy cản quân Phụng-Thiện tới bờ sông, hai bên huyết chiến. Quân Phụng-Thiên nhờ có đạo thần-công phục mé bên kia sông trợ lực, nên không những cản nổi sức binh Trực-Lệ mà lại có thể đuổi quân Trực-Lệ trở lại. Còn tả-chi của Trực-Lệ bên đông Thượng-Tân là cánh của Vũ-bá-Phụ cầm binh, lại đặng thêm một đạo binh tiếp ở tỉnh Sơn-đông mới sang; Vũ-bá-Phu, nhơn lấy sức binh mới đến còn khoẻ, lập bày trận thế đề chờ cơ hội mà công phá quân Phụng-Thiên ở Mộ chang. Thành hại chưa ắc lẻ nào, chờ xem thế binh Phụng-Thiên, mặt trận nào cũng thất. Tóm lại, quân Trực Lệ, trong ba mặt trận đều thủ thắng; song chưa thấy gì; bất quá là thâu đặng đất cũ của mình bị thất trong mấy ngày trước đó thôi; nên tuy nói quân Trực-lệ cả thắng. Vũ-bá-Phụ tấn công, mà xem thế hai bên tại Thượng-tân còn như thường, không chi dời đổi.

Qua bữa 2 mai, có tin nói quân Phụng-thiên tại Mộ-chang cả thất. Trương-tổ-Lan lật đật thêm binh; nhưng bởi sức quân Trực-lệ lúc bấy giờ đang đắc chí, hăng-hái lắm, mạnh đường nước đẩy, thế tợ chẻ tre; còn quân Phụng-thiên thất luôn mấy trận đã nản chí rồi, ngã lòng rồi, tới thì khó tới, mà lui thì dễ lui, nên dầu có thêm bao nhiêu nữa cũng chẳng đặng lịch gì, sự dải-đất không chỉ sửa đặng.

Đành rết tới ngày 9 10 mai, quân Phụng-thiên không thể cản dương nữa đặng; Trương-tổ-Lan nhắm mình trương quá binh vi, thế càng lực tận, bèn kéo quân chạy về phía bắc Xán-xèn mà tị; còn hai người phó tướng của ngài thì, trong thế thẹn mặt mà về, nên thừa cơ lén bước. Bởi vậy ngày 12 mai, có tin quan Lãnh-sự Langsa ở Thượng-hải báo rằng bấy giờ thế giặc ở một tay Vũ-bá-Phu chiếm hết. Biết vậy mà chưa rõ tử hữu đó tới nay thời cuộc ra sao, mà nghe đường càng bữa càng thêm lo-lắng. Vậy xin chúng bạn ái nói, nếu các nước, nước nào có quyền lợi nhiều ít trong nước Trung-huê, đều lo kế bảo tồn cả thảy. Như Nhựt-bổn, ngày nọ vì kỳ ước đã hẹn rút binh bên Tây-bá-Lợi (Sibérie) về; mà nay bỗi trong nước Trung-huê dấy động cang qua, Bắc-Nam tương chiến như vậy, Nhựt-bổn lấy nẻ đó mà không chịu rút binh về. Còn Huê-kỳ, thì, cũng vì quyền lợi mình, đã sai chiến thuyền qua ngử tại Bắc Trung-huê rồi đấy. Chưa kể nhiều nước khác cũng có quyền lợi nhiều ít trong đó, sẽ noi gương Huê-kỳ mà tương binh tới ngử chăng? Lý đâu không. Theo ý tôi trong nước nào có dân nước nấy, có quyền lợi riêng nấy, nước nào lại không lo bảo-tồn sanh mạng và lợi quyền của dân mình hay sao. Ấy vậy hễ Huê-kỳ mà sai chiến thuyền qua ngử, thì các nước cũng phải động thủy-binh, sai chiến thuyền qua mà gìn giữ vậy; chớ có lý nào chờ cho nước đến tròn, ngồi điềm nhiên mà xem thành hại.

Chẳng biết cái máy thiên cơ xây đổi thế nào, và thiên ý đã tiền định làm sao, chớ xem thế Trung-huê lúc nầy như cua lột khó nỗi vẫy vùng cha chả. Bề nào cũng phải hư.

(Mai tiếp)

Lê-hoằng-Mưu.

Võ tuyến-điện

Ngày 19 Mai 1922

Tin Anh

Báo Daily-Mail nói rằng ở khắp các nơi trong xứ Anglê đều có gửi thơ đến báo-quán ấy mà tỏ lòng ao ước cho đường giao thiệp ba nước Hồng-mao, Phansa và Beuh-gích được thêm khăn khít.

Vô-si Carpentier

Hôm chiều thứ năm vô-si Carpentier đấu quyền với Tellenh tại thành Londres

Chân-chỉnh quốc-văn (5)

(Tiếp theo)

Quốc-văn ta bởi ai muốn viết sao thì viết, nói gì thì nói, mà thành ra không giá-trị. Nhưng từ bảo quốc-ngữ lần lượt xuất bản đến nay, trong lại mỗi lần thêm một tờ báo, thì chữ quốc-ngữ ta dường có thêm chút giá-trị vậy. Bương kiêm ta ngẫm thử lại coi, từ kinh-thành đến chốn thôn quê, trừ ra những hạng người có học chữ Pháp giỏi, thì ai là người không đọc báo quốc-ngữ.

Vì sao tôi lại nói — trừ ra những hạng người có học chữ Pháp giỏi, thì ai là người không đọc báo quốc-ngữ.

Chắc rằng các công đọc đến đây trong lòng sao cũng nổi lên một trận nghi ngờ chớ chẳng không. Một tưởng rằng tôi cho nhà tân-học không thông chữ quốc-ngữ: hai tưởng rằng tôi oán nhà tân-học không cổ đến văn-tự nước nhà; ba tưởng rằng tôi nói mấy ông tân-học không cần dùng đến tiếng nói mẹ đẻ nữa; bốn tưởng rằng tôi nói mấy ông tân-học chê báo quốc-ngữ là nói «xàm» chớ không tưởng gì hay cả.

Không, không phải tôi đề ý vậy. Dầu mấy ông tân-học thật có lòng khinh-bỉ báo quốc-ngữ đến thế nào đi nữa, tôi cũng không nói như thế đâu.

Dường ấy, thì độc-giả mới tưởng cho tôi vì sao mà lại nói người học chữ Pháp giỏi, không đọc báo quốc-ngữ? Thì trong lòng tôi cũng có một trận nghi ngờ như các ông vậy, mà cái trận nghi ngờ của tôi đây còn lớn hơn trận nghi ngờ của các ông nữa.

Một, tôi nghi ngờ rằng học-giới ta dương-kiêm còn thiếu phần tôn-chỉ: hai, tôi nghi ngờ rằng nhà tân-học ta muốn đem văn-tự Pháp làm văn-tự nước nhà; vì thế nên văn-tự ta chưa đến kỳ chỉnh-đốn.

Cái cầu sau tôi nghi rằng nhà tân-học ta hoặc học hiểu được văn-tự Pháp là một thứ văn-tự cao nhứt trong hoàn-cầu, cái hi-vọng thiết thiết muốn đem về làm văn-tự của nước mình: nghi cho cái chi cao-thượng vậy cũng không đến nỗi quá đáng gì, mà cũng không lạ gì. Còn cái trước tôi lại nghi học-giới ta thiếu phần tôn-chỉ, thì các ngài đọc báo mới nghĩ sao?

Theo ý-kiến tôi thì tôi rất biết rằng, phàm con người ta sanh trên đất, là nhờ có cái hi-vọng mới vui sống nhau ở đời, có cái tôn-chỉ mới gắng gỏ mà làm nên việc đời, lại con người cũng nhờ có hai ấy mà được tinh hơn vạn-vật. Thật vậy, có hi-vọng mới biết biến hóa, có tôn-chỉ mới biết thì-thi, thế là loài người khác hơn loài vật vậy. Vì như một anh học trò bị tài-bộ kìm, gia tư khiếm-khuyết, biết rằng mình ở trong xứ mình là một xứ địa-lợi hẹp hòi, bề sanh-nhai lắm nỗi khó khăn, đầu có chí thế nào, vi chẳng khác rồng nằm dưới vực.

Bây giờ mới phát-phấn cái chí lớn lao: nam-nhi bốn biển ấy nhà. Trải chốn kinh-thành, lược xem địa thế. Cái hi-vọng nẩn nẩn là làm cho loại chi bình-sanh; mà trong cái hi-vọng dương phát phấn đó, đã có sẵn đặt sẵn cái tôn-chỉ rồi; phải làm sĩ hay nông hay công hay cổ, do cái nghề-nàn sở sử. Cái hi-vọng phát lên, cái tôn-chỉ nhứt-định, thì cái chi khuynh-hướng không bao giờ ngui lạnh — bán-đồ nhỉ phế.

Suy như thế ấy, thì hiểu rằng con người sanh trên đời, kinh dinh được những công việc to tác là nhờ có hi-vọng và tôn-chỉ. Nhưng xét kỹ ra nữa, thì ta lại hiểu rằng, người sanh trên đời, ai ai cũng có hi-vọng mà chưa ắt ai ai cũng có tôn-chỉ. Thì ta vẫn biết rằng hi vọng đó tức là một niềm sẵn có tự nhiên của loài người, tôn-chỉ đó tức là do cái tài học mà gây nên. Vì như một người kia, trong lòng thường mơ mộng những việc giàu sang; thậm-chí trong bữa ăn giấc ngủ cũng không bao giờ quên được. Song ngặt vì cái chi lớn lao thì có, mà tài học-thức thì không, rồi khiến cho cái hi-vọng linh đinh như bèo trôi một biển, không biết nương dựa vào đâu. Cùng cực rồi, phải sấp nên cái tôn-chỉ là: trăng sổ đọc-đắc, đi đường lượm được của rơi v. v. Thế là những hạng người có hi-vọng mà không có tôn-chỉ.

Trong lại xét ta nay, thiếu chi là nhà học-thức. Thật vậy. Nhà-nước Đại-pháp mở mang đã mấy mươi năm, nếu nói rằng kém phần học thức thì có ai tin cho bao giờ! Nhưng mà, lấy theo trí chẳn chỉ kẻ-khoa của tôi mà suy, thì học thức vẫn có là học-thức: rồi lại suy chính một lẫn nữa, thì trong lòng tôi có nghĩ rằng, có học-thức mà dường thiếu cái tôn-chỉ. Vì vậy, nên từ mấy năm nay, nhà nhiệt thành ta đề khởi đến đều chỉnh-đốn quốc-văn, trên báo-chương biết bao những dư luận — nào là báo-đồn quốc-túy, nào là chỉnh-đốn quốc-văn, suốt đến nay, trông lại thì nhà học Pháp giỏi của ta cũng chưa mấy ai thích xem báo quốc-ngữ. Bởi thế mà trong lòng tôi phải nghĩ rằng: nhà nhà như hòn gởi thì còn thiếu phần tôn-chỉ.

Tưởng thế là phải, đâu ai có phản đối rằng: học giới ta sao gọi là không tôn-chỉ? Thì tôi xin trả lời: Bởi biết chẳng quốc-văn mà không biết làm cho quốc-văn có giá trị, tức là không tôn-chỉ.

Lại còn lẽ nầy nữa, tôi cũng xin bàn phụ vào cho rộng cái tư tưởng, nghĩ không hại gì. Là vì quốc-văn là một cái sanh-hồn hượt-động của một dân-tộc; có quốc-văn mới phải để việc học-thuật, có quốc-văn mới truyền bá văn-minh tư-tưởng v. v. Nước nào có văn-tự nước ấy, không nước nào mượn văn-tự nước nào mà làm văn tự phổ-thông được.

Vậy nhà học-thức ta buổi nay, bắt cứ là tân-học cựu-học, xin cùng đồng tâm hiệp ý cổ-trọng lấy văn-tự nước nhà; nếu khi nào đọc đến quốc-văn ta mà biết chẻ rằng dở, rằng quấy, thì khi bấy giờ ta trong lòng ta phải có cái tôn-chỉ làm làm sao cho quốc-văn ta trở nên có giá-trị, mới là phải.

Vậy sau nầy tôi kính đề mấy lời xin tỏ cùng nhà học-thức trong ba kỳ. Cuộc chẩn-chỉnh quốc-văn của các bạn đồng-chí ta kêu ca vỗ lồ lâu nay đó — từ đây, thoẩn ta có dụng-tâm đến nữa, thì «Lục-Tỉnh-Tân-Văn» xin trân-trọng đề dành khoản nầy mục nầy hoan-nghinh qui danh các ngài đồng-chí và ý-kiến cao-thượng của các ngài dọ đến. Chừng được phân đông rồi, rồi cũng tùy thích do phần đông mà định lại nơi đâu, xin phép Chánh-phủ lập hội chẩn-chỉnh quốc văn ta lại; trong ba kỳ, cũng do phần đông định lập hội chánh nơi nào.

Thế thì cái mục Chẩn-chỉnh quốc-văn của báo «Lục-Tỉnh Tân-Văn» từ đây là một cái mục để hoan-nghinh qui danh và dư-luận của các bạn đồng chí trong nước, để cùng nhau bàn-bạc về điều mở mang văn-tự của mình, chuyện hâu học thuật của người v. v.

T. T.

Tin I-ta-li

Sáng thứ năm ông Tchitcherine trình cho ông Schanzer một đạo-từ của Bút-sĩ trừng ký bài-bát những điều kêu nài của chủ liệt-cường mà không xin đều gì rõ ràng, chỉ có xin lập hội-đồng tài-chánh để tra xét vấn-đề tị-tài của nước Nôi-xi đối với các nước

Tờ nghị ước A-lo-măng và Bô-lô-ne

Đang lễ tờ nghị-ước của hai nước A-lo-măng và Bô-lô nhứt phải ký-nhận hôm thứ năm rồi, trong vì dịch chưa xong nên định lại thứ năm sau mới ký-nhận.

Bên Hồng gò-ri

Ông Charles Gide giáo-sư khoa kinh-tế học ở trường Cao-đẳng Ba-ri mới đặc-cử vào làm khoa học bên Hồng-gò-ri.

Trời đánh gẫy hát

Bốn người chết: 2 người trên thuyền, 2 người dưới nước
Bị bịnh: 3 người vào nhà thương Cantho

Có điện tin Cantho gởi tại đê ngày 18 mai như vầy:

Ban hát Văn-Hí-Bang bị Trời đánh. Bốn người chết: 2 người trên thuyền, 2 người chìm đáy nước; ba người bị bịnh chở lại nhà thương Cantho.

Nói cho anh em hay.

VUI.

Tin dây-thép nói rất sơ lược chưa rõ chắc ghe hát ở đâu mà đi đâu và bị Trời đánh lối nào, bữa nào và giờ nào. Nghe nói thì ghe hát ở Cantho mướn tàu vòng đắc qua Sóc-trăng đặng tới hát. Thế thì chưa rõ bề bến Cantho chưa lấy chi làm xa mà gặp rủi, nên mới quày trở lại Cantho cho gần, và giảm tưởng cho tự tại biển lạ đường xây xẩy ra trong buổi chiều ngày 17 mai, là buổi trời vần-vũ. Muốn rõ chắc, xin chậm đợi tin tiếp điển.

Bấy giờ bổn-báo đề lời phân ưu cùng Văn-hí Bang

L. T. T. V.

ĐỐ-BÁC

Sa vào trường đỗ bác rồi thân sau phải ra thế nào ?

Từng nghe sách rằng: Đỗ bác môn trung mạc khứ thân, năng sử anh hùng vi bạ tiện.

Bởi vậy từ ngày trong cõi Việt-nam ta, mới phát hiện, có vài tòa nhựt báo, thì đã thấy mấy đứng cao minh, có lòng tu thế mắng thời, đề luận biện về mối hại, rất lo của trường đỗ bác rồi. Đến sau lần lần khai sáng, thêm mấy báo quán nữa, thì các bậc nhiệt-tâm, kéo réo đề mỗi hơi, lạt giọng, mà chẳng thấy hiệu nghiệm đi gì.

Thật rõ ràng, sa vào trận mê hồn, bị con ma đỗ bác, nó làm cho con người mất hết cả tinh thần, rồi rắm não cân, cuồn tâm điên trí. Bởi vậy, nó muốn khiến thế nào, cũng phải nghe theo: có khiến cho con người, phải ra điên ra dại, mặc nghề như si; nó hại lần con người, chung cuộc rồi, phải bần dật dợ nhà, xa vợ phế con, cho đến đỗi tàng thân bại đức.

Ôi! Cái sự hại của trường đỗ bác, dầu cho giấy đồng, mực ao, muôn ngàn ngòi viết sắt, tôi cũng không được.

Mà dầu cho ai hết dạ nhiệt thành, lo sợ cho đồng-bào, triệm nhiêm vào mối hại to tác nầy, mà gương giải bao nhiêu đi nữa, thì cũng không bỗ ích vào đâu cả.

Là vì phần nhiều Annam ta, còn mê mẩng con đường ấy lắm, còn dương nỗ nức chen lấn, mà tranh đua nhau rất kịch-liệt. (Chẳng khác nào bọn kiều-cư, đang lo lắn kế cao, chước qui, đặng đoạt thâu quyền lợi, trong xứ Nam ta vậy). Đồng-bào ta cũng có một hạng người: Là mấy nhà trí thức cao xa, đã hết kế trù hoạch phương châm, đặng tuyệt chỗi dứt rễ, mối hại ấy, hầu trừ tai ách cho chúng dân mê tỉnh, mà không thể kết quả đặng. Là vì một hạng người như thế, còn nằm bẩy hạng khác lòng. Người ít muốn tuyệt chỗi bứng rễ, bọn-đồng ham tưới nước, vung phân, thì làm sao mà tiêu diệt cho đặng.

Ôi! Hại thay! Cho con ma đỏ-bác, rất ghê gớm cho mi! Rất nên oán hận mi! Ta sợ mi chẳng khác nào một bịnh truyền nhiễm kia vậy, song chính nghĩ bịnh truyền nhiễm, còn có thể trừ tuyệt, chớ còn như mi thì vô phương điều trị.

Tôi viết tới đây, sực nhớ một quang trước mắt đáng đề nêu cho trẻ em, lấy đấy mà soi mình. Nên chẳng nệ lời quê lê kịch, tỏa tắc cả câu chuyện ra sau đây, cho chư độc-giả làm thêm.

Nguyên tại làng Kim-sơn, tổng Lợi-trường, hạt Mytho, có ông Cai-tổng, dương kim qui danh là Phạm-đại-nhơn, từ ngày ra lãnh phần trách nhậm, ngôi chân dân trong lòng Lợi-trường, trót cả 23 năm trời, lòng hằng giữ câu từ thiện, thương yêu dân chúng, chẳng khác nào là tay chơn, xương thịt, thật rõ ràng ngài là một đấng cầm mục nhất cần, ngang bằng số thắng, yêu người lương thiện, ghét kẻ tà gian. Bởi vậy người lành yêu chuộng tới lui, bọn dữ kiến oai nép mình ẩn bóng.

Ngài có thâu dụng một người thơ-lại, để giúp ngài trong việc giấy tờ, đã trót 4 năm trường. Nguyên cậu thơ-lại nầy biệc danh là V. ng.-H...., sanh nhằm nhà cơ cẩn hàng vi cách học thức của cậu ta, vừa thông biết quốc-văn chút ít, bốn phép toán lem-nhem, nhờ ông Cai-tổng, Phạm-đại-nhơn, có dạ khoan hồng đợi độ, thương vì nhà nghèo khó, nếu chẳng cứu giúp cậu ta, thì cậu ta ắc phải bị lâm thân vô dụng. Nên chi ông Cai-tổng Phạm-đại-nhơn, đem về gia công dạy dỗ, coi dường con tre trong nhà, cho lương mỗi tháng là 20 nguơn bạc trắng. Cha mẹ cậu ta mừng chưa kịp thôa, cứng tưởng là có con, nhờ lúc tuổi già. (Thật rõ ràng lương bổng ấy, trích nhằm mấy thì hiếu hạnh cho cậu ta lắm đó ».

Đàng lẽ thì cậu ta, an phận thủ thường mới phải, có đề dâu cậu ta đỗi tánh rất mau, thấy đồng tiền lương đặng khá, lại sanh tâm xa xỉ quá độ. Cậu ta lại còn trỗ nghề cờ bạc, ban đầu thiếu ít sau xích ra nhiều, lần hồi nợ nần dây xóm cùng làng. Cậu ta tính thế không kham nên đã sắm lòng trước, chờ đến đầu tháng (1er Avril 1922). xuống tòa bố giả mạo lãnh phần lương Cai tổng, rồi các hôn; thật là lớn mật, thật rất to gan, (cao chẳng sợ trời thiên võng khôi khôi, sơ nhi bất lậu).

Chẳng hiểu cái hương tâm cậu ta bao nả mà dám thò tay đoạt của người nhơn, mà chính nghĩ đồng tiền nỉ, ngày kia có lẽ cũng giúp ích được, cả và giả quyền cậu ta, trong con tàng ngật, vì đồng tiền ấn nghĩa rất dày; mà cậu ta sao cả gan hoang tay lắm vậy?

Cậu ta cũng một kẻ tuổi xanh, biết đều chớ phải ngu thuần dại dột chi đâu. Hay là bị con ma đỏ-bác, nó hớp hết hồn khôn cận ta đi rồi, (chắc vậy chớ gì). Thôi rồi còn chi đâu mà làm người, đã lạc nẻo ngay, sa đàng vạy rồi (hết xài).

Bởi vậy nên ông Cai-tổng, Phạm-đại-nhân, tánh không ưa ta vậy, vì ngài thâm nghĩ rằng: Cái trách nhậm của ngài, rất quan hệ cho nhân quần xã-hội lắm, nên nga phải lấy cầu tiên trí kỷ gia, hầu trị kỷ tổng, ngài mới thưa cùng quan trên. Ngày hôm nay lục-tổng khắp cả sáu-châu, các sở tuần-cảnh, còn dương kiếm tìm mà nã trốc.

Chẳng hiểu như lúc nầy, cái lương tâm cậu ta, có cắn rứt, có chăm chích cậu ta chăng? Và con ma đỏ-bác, có lo phương kế chi mà cứu giúp cậu ta chăng? Ha là nại cho đến kịp rồi giờ tuồng mặt lấp tai ngơ.

Lúc nầy chắc sao cũng ta tự, nghe con chó sủa cũng giựt mình, nghe con chuộc chạy dộng đất cũng hết hồn, là cây rụng cũng bắt rùng mình, vớ một. Thật rõ ràng hàm vui một lúc, mà cuộc sầu chung thân.

Tôi viết bài nầy là chủ ý, ước mong sao cho bạn thiếu niên, nên lấy đấy mà làm gương soi mình, đặng xa lánh đều dại hại nầy đề sau ăn năn không kịp.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

IS ANNONCES

DRESSER :
Bureaux du Journal
Catinat, 153-155-157
(1er étage)
bureau: du Trung-Bắc
Văn
M. M. Meyence & Cie
e Tronchet

fait pour les contrats
durée. Les prix sont
vance.

x mandats gởi mua
ge cho M. NGUYỄN-
Công-lý Lục-tỉnh Tân-
vé đang bán thì đ.
OÀNG-MƯU, chủ bút.

HỎI NGƯỜI • ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc **Xứ Algérie** là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa **thuốc rồi** và thuốc **trái đất** ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sãng Algérie quả thiệt là đồ thổ sãng **Đại-pháp** và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hỏi thuốc hiệu ***Trái Đất***.

Thế-giới Tân-văn

Máy hớt thuốc

Bên Huê kỳ ở các xưởng làm thuốc bột có chế ra một thứ máy để hớt thuốc xi-gà. Mỗi máy, mỗi lần hớt bốn điếu.

Máy nước chẳng chỉ cơ-xảo lắm, chỉ có một ống bằng chai cong cong, trong đó có đựng nước, một đầu ống thời có một cái « bùn » để bôm nước vô ra, bề nước dựt ra thì hớt không khí theo, điếu thuốc cắm ở đầu khi bị hớt hít nên khói theo ống chai cong mà ra. Khối lượng theo bốn ống chai như vậy rồi mới đến đầu ống là nơi làm như mồi người ta.

Như vậy ấy người ta mới đỡ được mùi thơm thế nào, tro tốt xấu, thuốc cháy mau hay là cháy chậm.

Còn dặc sẻ quá hơn Landru nữa

Landru là một phạm-nhơn bị xử trảm cách vài tháng nay vì tội giết... mười một mạng người ta. Trong số 11 đó hễ 10 người tình nhân và một đứa con ghẻ. Nay nói quá hơn Landru ai cũng ghê.

Số là đức cha Muller, bổ Bazako, mới bắt được trong một dám rừng thuộc xứ Congo (thuộc-địa Bỉnh-giới) ở bên phương A-phi-rích một người dân bổn-xứ đương thui thủi người ta mà ăn. Hỏi ra thì người đón bà bị rò-rỉ đó là người tình thứ 25 của vua. Người này ăn thịt 25 người « mến » thì đâu cho tay sát-nhơn rồi ghớn-ghét như Landru kia cũng phải nhường đất nhứt lại.

Đông-Pháp Thời-sự

Nam kỳ

SAIGON

Hỏa hoạn ở Cholon

Tối hôm qua lối 2 giờ 45 khuya, dân canh (ở Cholon khách trú họ hùn mướn một tên khách đi canh lửa và canh nhà) đánh phèn-la còn lính mã-tà thì thổi tu-hít, đánh thức thiên-hạ vì có con hỏa đến ở tại đường Palikao, dãy phố 109 tới 119, thành-phố Cholon.

Vội rộng xe-hơi của thành-phố đến nơi và khởi thục nước thì đã 3 giờ. Nhờ có ông Pétra và các người giúp việc sở vội rộng hết lòng sốt-sắng, nên tuổi tắt ngon lửa hừng lang khi lửa chưa đốt đỏ thì có quan Thanh-biện Đốc-tỷ và quan Kỳ-sự thành-phố tại đây.

Có sáu căn phố bị hư hại, mấy căn ấy của một người bán quần cơm và mấy người bán hàng xén ở trong nhà họ có để thùng dầu lửa nhiều. Sự thiệt hại cả thảy thì chừng 8.000 đồng.

Còn chủ phố là tên khách *Loi-Mât* bán vải ở đường des Jardins,và không có bảo-kê hỏa hoạn.

Lễ Âng-lê

Mỗi năm nào lễ Âng-lê năm nào cũng có làm cuộc vui chơi.

Chura gì nhà in Commerciale đã có bán giấy số về cuộc đua ngựa ngày 28 mai 1922.

Đến ngày 21 mai tại vườn ông thượng có đá banh.

Ngày 24 mai 8 giờ có đại tiệc tại dinh Đốc-lý.

Qua ngày 28 mai thì xã-sẻ.

Ăn-cắp ở dưới tàu

Hôm 15 tây lối 10 giờ tối, họ thấy chở nhiều thùng đồ ở dưới tàu *Commandant Dorise* sang qua ghe của Ng-thị-Cho đậu tại cầu tàu. Thì ngờ nhưng coi bộ gian, nên linh mới xuống xét.

Xét thì ra 12 cây vải ở dưới tàu ấy mà chủ tàu, và hỏi thì-Cho thì thị-Cho khai rằng của tên Nam kèn là Hộ nào đó gởi cho nó.

Còn ở dưới tàu *Commandant Dorise* thì người xét lại thì thấy nhiều thùng rượu khuôi ra và thấy mất 12 cây vải cùng là năm áo quần.

Uống rượu thì uống rượu thẳng

Trong Minh lãnh chợ đó, có đến thưa bộng lông rằng lấy của va hết hai thùng rượu, dựng 227 lít mỗi thùng, cả hai thùng giá đáng 13ỉ đồng.

Bỏi như vầy ít có

Chiều hôm kia tên bỏi *Ng-o-Muroi* 18 tuổi, ở tại nhà hàng Grand Balcon, có giao cho chệ nó một cái bóp đựng một tấm giấy bạc 20 quan, một tấm giấy bạc 5 đồng và 5, 6 quan tiền lẻ. Bóp ấy nó xi được ở dưới gạch trong một căn phòng nọ.

SOCTRANG

Con giết mẹ

Nghe nói « Con giết mẹ » thật ai làm người thì không bao giờ muốn, nghe và ai cũng ngỡ là việc đặt, chẳng dè việc nầy là việc hiển-nhiên, có thật vậy.

Ở tại Soctrang, làng Liêu-trì, có tên *Trần-văn-Trương*, 32 tuổi, có vợ có 4 đứa con, vẫn là con thứ của bà Võ-thị-Đơm gia-tư ở chốn ấy cũng là bực trung. Tên *Trương* mang bịnh điên đã 2 năm rồi. Vẫn Annam ta, có nhiều người đi-đoan lắm, nên nhà kỹ rước nào thầy pháp nào thầy thuốc Annam mà bịnh điên cũng không hết. Bên sau nầy người mẹ tính đem con mình vào chùa đặng thầy tụng kinh, thử coi nó có hơn đặng chăng. Chớ nó đến chùa Phú-lộc, thì thầy chùa lớp cũng cấp, lớp tụng kinh, nhưng không thấy công hiệu. Bữa no chừng không-điên nó đập lộn, nên tên Trương dám đâu chạy về nhà, cầm một con dao, rượt vợ nó mà giết. Thời may vợ nó chạy thoát khỏi. Lúc kỳ người mẹ nghe thấy vậy mới nói: « Mầy đứt quá, tao đi bỏ nhà lại cho mầy ». Tên *Trương* không thấy vợ nó, lại dạy qua mẹ nó đang ngồi trên võng mà mong làm đứt. Người mẹ thấy vậy liền lật đật chạy nhưng mà rồi bị vấp té. Tên khốn kiếp nầy nhè lại một tay thì siết đầu tóc mẹ nó, còn một tay thì cầm con dao yếm (phay chi đó) nó chặt cổ một cái, và chém một cái ngay gò má bên tay mặt. Người mẹ chết tươi.

Dữa chừng nó giết mẹ nó chết rồi, nó lại tỉnh ngộ, mà khóc-lóc om.

Có quan Tòa đến tra xét.

Nếu có bịnh điên thì sao không gởi lên nhà thương Biênhoa, để ở nhà làm chi, mà cho nó làm đều quái gở như vậy. Luận như tên *Trương đó*, dầu cho nó điên không biết gì cũng vậy, nếu nó giết mẹ nó, thì Tòa cũng nên kêu án xử-tử nó. Con mà giết mẹ, ôi ! Thuở nào có vậy chăng ?

CÁI-BÈ

Chết chìm

Tên Tô-văn Tâm ở làng Hòa-an tổng Hòa-hảo, lên ngụ tại làng Phú-sơn mà làm ăn. Bữa 9 mai 1922,lên Tâm đi lấm nghề cưu lỏ số 16 vợ ở nhà đi làm nghề thả cầu dưới sông, chừng lên gặp Tâm đi lấm cưu lỏ thấy vợ thả cầu rồi mất gốc, bèn lội ra mà gỡ cầu cho vợ, nào dè dâu lội ra giữa giòng gặp lúc gió cầu cầu vợ bèn hụt gió đuổi tay lại nữa không đặng chìm mất vợ thấy chồng chìm mất ngỡ là lận ra ghe, nhưng chèo bỏ cầu cheo ghe với chồng, chẳng dè, một lâu cũng biệt tăm, vợ mới la làng, thì dân sự chạy lại mò kiếm mà không có Tâm, qua ngày sau gặp cái Tâm mới nổi lên. Lúc đó Hương quản và chánh Lục-bộ dạy vợ Tâm làm khai và khám nghiệm tử thi rồi chay tờ đến quan trên, thì quan trên dạy cho chôn xác tên Tâm, lời bàn kẻ nói tên Tâm bị mc đa rút người nói đuổi gió mệt làm lội không nổi, phải chết chìm, dân bàn thế nào thì Tâm cũng một giấc nơi chốn huyền-tuyền.

BIỆN HOẶC

Đức khải-Định sẽ ngự giá Saigon ngày 22 mai

Vẫn hôm kia chiếc tàu *Azayle Rideau* lại có quan lãnh-binh *Janot* mới đến, nên có linh hầu đón.

Thế mà thiên hạ đồn đãi và xầm-xì rằng đức Hoàng thượng đi đến, nhưng mà còn ở dưới tàu,

Nay ư theo lời báo tây nói, thì đức Hoàng-thượng sẽ quá giang chiếc *Porthos* ngự đến Saigon ngày 22 mai, lối 3 giờ chiều.

Đức Hoàng-thượng sẽ đi với đức Đông-cung *Vĩnh-Thụy* với quan thượng thơ *Nguyễn-hữu-Bài* và các quan hộ giá.

Chừng nào tàu Porthos lại thì đức Hoàng thượng sẽ ngự giá lên phủ Toán-quyền, lính trang sẽ hầu đón tử-tế tàu lên tới phủ Toán quyền. Chừng ự ce quan Tây Nam xương nghình tiếp Hoàng-thượng.Trong lúc Hoàng thượng ngự tại Saigon thì sẽ có bảy yến diễn thết đãi.

Ăn năn là sự muộn màng,
Khuyên ai sớm phải lánh đàng chông gai.

Ở đời nhiều lối rủi may.
Bùi-cao-Chi.
Thời-lai. — An-hòa.

Tàu *Porthos* sẽ đậu tại Saigon đến ngày 25 mới đi, thế thì tiếng ấy là huyền hoặc.

Toc Mạch

Cuộc diễn-thuyết của ông Giraud

Hôm kia lối 9 giờ tối, tại phòng thương-mãi Saigon có ông Giraud là người đại biểu của Chánh-phủ Đông-pháp sang ở bên San Francisco đặng lo cuộc thương mãi, ngài mới vẽ có diễn-thuyết về cuộc buôn bán tại nước Huê-kỳ.

Có các quan dự-thính: Ông Bergier bội-trưởng phòng thương-mãi ; ông Tréfaut và Labbé nghị-viên phòng thương-mãi ; ông Gannay chủ nhà Ngân-hàng Đông-pháp, quan Lãnh-sự Huê-kỳ ; ông Lesseigne chủ nhà Ngân-hàng Thiệt-nghiệp, ông Lancelin chủ hãng tàu Nam-vận ; ông Candelier đầu bộ-phận để lo khảo-cứu cuộc thuyết lập đường xe-lửa ; ông Caizeau chủ hãng Denis Frères, ông Cailhol chủ hãng rượu la-de.

Còn bao thì có bà và hai cô Bietry, ông Leydet ở báo Courrier Saigonnais, ông De Lacroix rédacteur báo Impartial và ông Nguyễn-văn-Của bổn-quan lông-ly.

Trong hai diễn-thuyết của ngài, thì có mấy lời đại-khái như sau nầy.

Ngài cắt nghĩa cái trách-nhiệm của ngài đi phái qua Huê kỳ là làm sao, rồi lại chỉ các việc của ngài đã tận-tiêm tận-lực mà làm cho người Huê-kỳ thấy rõ xứ Đông pháp là đại lợi ra thế nào.

Nếu ngài nói : nếu người Pháp mà không thông thạo tiếng Anh-cát-chi, thì cũng còn để chịu, chỉ như người Huê-kỳ thì họ thật là không biết hơn người Pháp nữa.

Bởi thế, nên khi ông Giraud ngài vạch chỉ cho người Huê-kỳ ngó thấy rằng một xứ như Đông-pháp cũng là một xứ lớn như là các tỉnh Californie, du Texas và Hoa-sinh-Đông hiệp lại ; vậy là một xứ có đủ đồ sản vật, đủ khai phá rồi có thể mua mà cũng thể bán cho nước Huê-kỳ đủ các món nguyên liệu ; lúc ấy dân Huê-kỳ họ đâu ngờ ngàn, họ có đề đâu vậy.

Đoạn ngài kể qua các công cuộc của ngài đã thi thố mà có kết quả nhiều. Thật vậy, ngài đi làm lần cuộc lịch lợi rồi, không thể kể cho hết.

Nói hết vấn đề thương mãi, ngài mới giải qua vấn đề chánh-sách. Ngài trưng các công cuộc của quan Albert Sarraut đã làm thành tựu hồi lúc đại hội *Hoa-sinh-tông*, nên ngài xin về chớ quản những bản cá phi ngôn mà làm cho mòn mỏi cát danh giá của Đại-pháp đi.

Các quan dự thính cuộc ấy, ai nấy đều ngợi khen ông Giraud khôn công, nên cả thảy đều vỗ tay khi ngài dứt lời.

Chạy êm ru
Một cái Ô-tô Buick lớn 6 máy
Một cái Ô-tô Citroen nhỏ
Cần M. Nguyên
Gérant Saigon Palace Hotel
98 Bd Charner
Có tiếp qui-khách đo-ngoan,giá rẻ.
Chauffeur giỏi và cẩn-thận 14m

Ai muốn được 20 đồng thưởng

Tôi có mất một con chó cái Nhựt bổn, nhỏ, lông số lai dài, lông đen, 4 cẳng trắng, mặt g cọ, tiếp mỏi.

Ai có biết đặng xin đem lại cho tôi thì tôi sẽ thưởng công 20 đồng Tôi nói lời nhờ lời.

CÔ SÁU.

Ở đường Duranton số 26, Chodui

Chuyện người tri-kỷ

Trên đời quí nhứt là bạn tri-âm và tri-kỷ. Ta nói chuyện tri-kỷ.

Tri-kỷ là gì? Tri-kỷ là người bạn ta, biết thấu ruột gan ta, việc chi ta toan làm, bạn tri kỷ ta đoán nhằm bàn trúng. Mỗi người ai cũng có một vài bạn tri-kỷ phải không? Nếu nói không thời,khó nói, bằng nói có thời lời nói ấy có khi không thật chăng !

Bạn tri-kỷ đặt luận đứng đây nay đàn bà cũng là tri-kỷ được. Vợ chồng mà làm đâu ý hiệp, gọi tri-kỷ cũng xong. Ai mà được một bạn tri-kỷ thời có phúc biết dường nào. Những lúc gia đình hữu sự không chỗ thở than cho hả lòng hả dạ, tiếm bạn tri-kỷ đem đao mà giải sầu cũng là một phương thuốc hay bổ tì vị.

Ta nhìn kẻ quốc trước tẻ đành chịu thua kẻ đắc thời bạn tri-kỷ là không thể là nhác, không ngao là hèn, mà lại cho là là tay thức thời thế. Ta làm lụng siêng năng, mới ngày duy có 6 giờ đồng hồ dư là giấc ngủ không không đủ, bạn tri-kỷ, bạn tri-kỷ chê ta là kẻ tật mà lại gọi rằng mang lịch ta chưa đạt.

Tóm lại những việc ta làm mà thiếu hạ đều chê rằng quấy thời bạn tri-kỷ ta xét kỹ không hiểu là quấy mà lại cho là tại Trời xuôi tại thời chưa đến. Ta không thể làm người thiếu bạn để bền đèn luận sách, dưới người đi đủ đi tứ,còn mau năng đào điện có ta mà công có bạn,Nhưng trong đám bạn bè ta quí nhứt là bạn tri kỷ để bàn chuyện riêng, việc chi ta ngờ rằng một mình không đủ trí lo, thời ta cho bạn ta hay, chung trí lại mưu hèn, cố-đế khỏi ân nàn về mai hậu.

Bà-Nha xưa kia vì Tô-Kỳ thác ma đặp đồng, ta sau vì một bạn tri-kỷ mà có mấy lời nói về chuyện người tri-kỷ vậy.

Hồ-văn-Hiến.

Phê bình. — Nếu luận tới bạn tri-kỷ, thì theo ý tôi tưởng, trọn kiếp sanh mình cũng chưa có. Nên có câu: *Tri-thức mãng thiên-hạ. Tri-kỷ nỏ nhứt nhân.*

Câu nầy rất đúng-lắm.

Trần văn

Hữu-Thanh tạp chí

Luận-lý —Học-thuật.— Kinh-tế,— Thực-nghiệp.—Văn-nghệ.

Mỗi tháng xuất-bản 2 kỳ: mồng một và rằm.

Co-quan của hội *Bắc-kỳ Công-thương Đồng-nghiệp.*

Tổng-thư của hội *ICH-HỮU-THƯ-XÃ.Cựu-lộ Phan-thanh-Thu Tổng-đốc*

Nam-định đường chữ-trương.

Chư-Nhiệm : *TRẦN-QUANG-HUY*

Chủ-Bút : *NGUYỄN-MẠNH-HƯƠNG*

Quản-lý-sự-vụ : *NGUYỄN-ĐÀ-THIỀU*

Mỗi số 32p., sáu tháng 2.50. Cả năm 5.00. Người trong hội Công-Thương-Đồng-Nghiệm và Ích-Hữu-Tương-Trợ mua báo được từ 10o/o, đăng cáo-bạch tính rất hạ giá.

Nhà in *ICH-HỮU-THƯ-XÃ* ở số 45, phố Hàng-Bồ Hanoi.

Tòa soạn *HỮU-THANH* ở số 18, phố Mã-Vỹ Hanoi.

Nhà báo gởi bài lại-cảo hay hỏi việc in việc báo xin cứ gửi thư cho ông *THÂN-QUANG-HUY* Chư-Nhiệm Hội ICH-HỮU-THƯ-XÃ ở Hanoi.

Ngày 19 Mai 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Achat	Vente
Khai mạc	0	0
Ngân hàng Đông-Pháp	0	0
Ngân hàng Hongkong Shanghai	1	10
Ngân hàng Chartered	0	0

GIÁ BẠC ARGENT FIN TAI LONDRES
Bạc mai
Tại Paris ngày 17 mai 1922

	Trả kỳ	Trả kỳ
Ngân hàng Đông-Pháp	27	27
Ngân hàng Hongkong Shanghai	26	27
Ngân hàng Chartered	29	27

GIÁ BẠC LIVRES STERLING
Tại Paris ngày 17 mai 1922

Ngân hàng Đông-Pháp		46.56
Ngân hàng Hongkong Shanghai		46.56
Ngân hàng Chartered		46.61

QUỐC TRÁI CỦA ĐẠI-PHÁP
Tại Paris ngày 17 mai 1922

Tài trái 5%	1916	56 7 75	Tài trái 5 0/0	1920 80 00
Tài trái 5%	1916	70 30	Tài trái 5 0/0	1920 84 00

MỄ CỐC

Giá các chỗ đến nhà máy Chợlớn bao trả tại
ở mấy hôm 21 16

Thanh-hóa	4p50 à 4 60
Cô-công	4.55 — 4.60
Mũi - nâu	4.55 — 4.70
Mũi - lớn	4.70 — 4.80
Nam - vang	3.80 — 4.80
Giá thường thường bọn trung	4.72 — 4.63

Giá gạo chở đến tận không tính thuế xuất cảng bao lấy hoặc, giá một trăm kilô

Gạo Ấn-châu n° 1 20/0 tấm, tốt	8 90 à 9 25
Gạo Khai-châu n° 2	8 15 — 8 40
Gạo Java n° 3 30/0 —	7 40 — 7 70
Tấm	7.00 — 7 40
Cám	3 30 — 3 60

Xin lưu ý

Kính trình chư qui vị tường lãm : Nguyên tôi có lập một cái tiệm épicerie để hiệu Đông-phát, Rue Dalagni, Soctrăng, đã lấy lựu nay rồi.

Ngày nay tôi mắc lo về việc riêng rẩy, không được rảnh rang ; nên tôi bán đồ đạc trong tiệm hôm ngày 28 avril 1922, cho Madame Phạm-thị Nương làm chủ (hiệu Đông-phát cũng để y như cũ).

Tôi giao tiệm cho Mme Phạm-thị Nương rồi nhưng mà tôi không có lấy bạc. Bởi vậy cho nên Mme Phạm-thị-Nương chịu bạc gồm trả các số nợ cũ của tiệm Đông-phát thiếu các hãng buôn trước ngày 28 avril 1922

Kể từ ngày 28 avril 1922 sắp tới, tôi đã thôi làm chủ tiệm Đông-phát rồi và không can dự tới tiệm nữa. Và kể từ ngày 28 avril 1922 sắp tới thì về phần Phạm-thị-Nương làm chủ Đông-phát và chịu các số nợ và các đều xảy đến của tiệm.

Trình kim-Tài. *Ancien Directeur de la Maison Đông-phát.*

Soctrang

AI MUA

Có dịp bán một cái xe hơi hiệu **CHANDLER** còn mới, và hai cái bánh secours.Ai muốn mua xin đến số nhà *42, đường Amiral Dupré.*

SAICON.

ĐÁ MÀI DAO bề dài một tấc tư m. bề ngang ba ly và bề dày hai ly.

Giá 12 tiền 1 đồng

Đá trên nó tài quây bề mặt một tấc rưỡi đề mài dao,lưỡi hái, búa, riều, rựa phần phật cả, vân vân

Giá 15 tiền 0 đồng 6 cắt

Bỏ thêm 0 đồng 10 cắt

Ai muốn mua xin gởi thơ cho ông J.BRUNEL ở tại Tourcham ông sẽ lập tức gởi theo nhà thơ contre remboursement chẳng sai

Trăm năm không phai

TIỆM-HOA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Số 73, Boulevard de la Somme Saigon

(ngang gare xe lửa gần chợ-cũ)

Thợ vẽ tiệm máy đủ có bằng cấp, tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, vẻ được 8 cái bằng cấp đều xin kể Huỳnh Hình vẻ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẻ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có kiểu rõ thước tất giá cả và rất nghĩa nhân mình.

Bán Rẻ

Hãng **A. RICHAUD** có bán máy nhỏ dành chữ đem theo di dưỡng rất tiện.

Giá là..... **800 quan.**

Trẻ Annam!

CÁC NGƯƠI CÓ MUỐN...

Học cho có nghề nghiệp
Sau có chỗ làm lâu dài
Ăn tiền tháng cho nhiều
Ngày kia sẽ trở nên thợ *thiện nghệ*

NẾU MUỐN..

HÃY XIN VÀO

TRƯỜNG TẬP NGHỀ

Số 5, đường Rudyard Kipling. — SAIGON

Làm học-tập thì công :

SẮP CHỮ - COI MÁY - ĐÓNG SÁCH
ĐỨNG MÁY - IN BÁN ĐÁ

Sẽ cho vào những trẻ có cha mẹ đứng xin. Học tập được ăn tiền tây sức giỏi dở, song phải thi công trước một tháng.

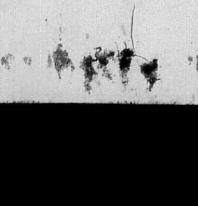

Xe máy đạp hiệu ALCYON
đua ăn hạng nhứt

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lành phần thưởng của quan Toán-quyền ban thì M. Le Stunff ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lành phần thưởng khai trường thì M. Trần-văn-Thinh hạng nhứt, M. Trần-văn-Chánh hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON.

京 NAM-KINH 南

CAFÉ & RESTAURANT
Saigon, nos 11 & 13, rue Lefèvre, Saigon

Bổn-hiệu được bền vững cũng nhờ ơn chư-vị chiếu cố; Nên phải làm cho vừa lòng chư-vị. Bổn-hiệu chẳng nệ tốn hao, mới dọn lại 2 căng phố đều rộng rải, sửa cách làm thời tinh anh sạch-sẽ. Trên lầu có phòng riêng để qui-khách đãi tiệc.

LỄ PÂQUES 1922

Nhà hàng Com-tây hiệu **NAM-KINH** khai trương tại 2 căng nhà mới ở đường đất Bà-ba. số 11 và 13, rue Lefèvre, nos 11 et 13. Đặt tiệc Bổn-hiệu thy lòng khách.

Việc nấu nướng, bánh trái và chưng dọn cỗ-bàn. Boy, tiếp điều thiều nghệ.

Xin đến một lần chắc đặng vừa lòng.

廣東二天堂大藥房

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger. A condition de se conformer, pour leur emploi, à celles-ci, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont au titre bon état de conservation.

Sao lục lời vị bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoá. Thuốc của tiệm tôi không có món chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải coi nơi cách thức các lời dặn hay là coi theo nhãn. Rồi tác một đôi là thuốc, của tiệm tôi đã lâu chẳng hư.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG NHÂN-DƯỢC-TẤN

Phương thuốc tân nầy để chuyên trị các thứ bịnh nhiệm con mắt, phát đỏ phát sưng, nhức đau, sa sáng, cho đến có máy có cườm cũng các thứ bịnh về phong-nhiệt, sanh ghèn, chảy nước mắt, hoặc ngứa hoặc đau, xem vật gì cũng không tỏ rõ, bịnh nầy phần nhiều thuốc về cang kinh hỏa-độc, cũng phong nhiệt ngoại xâm, mà gây nên vậy ; và các chứng bịnh con mắt, mà bị rất lâu

Giá mỗi ve là.....0 $ 10

hay vào, hoặc bị đánh bị thương mà sưng, cũng nhứt thiết người già cả suy yếu, mà sanh bịnh con mắt, dùng đến thuốc nầy thấy hiệu nghiệm như thần.

CÁCH DÙNG: Hòa vào một ít với nước nấu chính hay là sắc người, rồi lấy cọng tiêm bức chấm ma điểm vào con mắt, mỗi ngày bốn năm lần.

Giá mỗi ve là.....0 $ 10

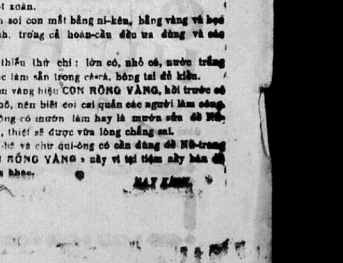

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông **GIUNTOLI** *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lâu*

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư qui bà và chư qui ông đời gót ngọc đến tiệm hãng mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-day bằng vàng, bằng bọc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiểu sói con mắt bằng ni-kèn, bằng vàng và bọc vàng, kiểu thiệt bằng thầy tinh. trong cả hoàn-cầu đều xa dùng và các lương-y cũng đều nọp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi : lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-rá, bông tai đề kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư qui bà và chư qui ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư qui-bà và chư qui-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

MAY LẮM.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vẫn là cư-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trúng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người ban hàng mà bán thuốc, hoặc tuồn theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lóc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiêu hiền đãi sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

SAM-QUANG-HUNG

TIỆM BÁN VÀNG LÁ

ở đường Canton, số nhà 46 — CHOLON

堤岸岑廣馨金舖

Bổn-hiệu chánh lập tại Hongkong đã có mười mấy năm rồi, *chuyên nghề bán vàng lá* thiên-hạ đều biết đanh, bon-hiệu muốn cho qui-khách tiện gởi, nên năm 1921 lập thêm một tiệm ở tại *Cholon đường Canton số 46*. Nên qui-khách có mua vàng lá thì hãy nhìn cho chắc coi nhãn PHI-HÔNG thì khỏi lầm đồ giả có mua vàng lá thì hãy nhìn cho chắc coi nhãn PHI-HÔNG thì khỏi lầm đồ giả

CHOLON, SẦM-QUANG-HUNG,
Cẩn cáo,

Hộp quẹt nầy khắp nơi đặng phép bán là một sự nhỏ một hộp mà thôi.

Một mình hãng Denis frères đại lý cả Đông-pháp thứ hộp quẹt nầy.

OAI GÂN CỐT, BẠI NHƯỢC
XA NHA-XAO, GÂY MÒN

HƯ HUYẾT

THÌ DÙNG
LẤY THUỐC HUYẾT.

DESCHIENS.

Là một thứ thuốc bổ-huyết thượng hạng, các danh-y lấn công nhận.

Bổ hơn thịt sống và thuốc có chất sắt. Nhận dùng trong các Dưỡng-đường thành Paris.

Hãng chánh DESCHIENS, 9 đàng Saudry Paris và các nhà thuốc.

Thơ tín vãn lai

Cùng Người Bổn-bà giả trai ở Go công

Những thơ hoặc bài vở chi của đờn-bà giả trai bay là đờn-ông giả gái, Bổn-báo ít chịu tốn ngày giờ ngồi mà học; nhứt là lời báo biếm thô tục không lối; vì ngôn ấy là người khiếp nhược, muốn kích-bác người ta mà chẳng dám xưng hô minh bạch. Đã xem lỗ thơ đề: *Gò-công, le 15 Mai 1922*; Ký tên: *một người đờn-bà giả trai: Nguơn-Á-kỳ*, gởi đến xin ẩn danh, kích bác một Hội ở Saigon, mà dùng những lời rất nên thô bỉ, nên Bổn-báo ép lòng bỏi đáp cho anh-chỉ nào đó biết rằng Bổn-báo chẳng dám vàng; Anh-chỉ có muốn vậy thì ra mặt hoặc tư thơ thẳng đến Hội ấy mà đối đáp cho thỏa lòng. Xin Anh-chị miễn nghi.

Cùng thầy Ng-ngọc-Quế kẻ-lục Cochinlib.

Bài *Tự do diễn đàn* của thầy gởi đến tựa đề: *Gọi người Bắc-kỳ bằng Coc-cạch là sai có chi: « Ai mới kẻ không biết, hai là không biết, đến ba kẻ càng không biết, thì dù kẻ thứ tư có biết thì người ta cũng cho là không biết cả rồi; mà từ nay giờ đi người Bắc-kỳ hai có nghe thấy tiếng « Cọc-cạch » thì... v.v.*

Xin cũng thầy lượng lại; lời nói nầy bất nhã lắm, vì thầy cho người Nam-kỳ nầy là gà-bảy cá-lừa chi chăng? Chẳng phản sang hèn phải quấy. Thầy tưởng vậy lắm; xin thầy hỏi lại người lớn ở Trung-bắc mà coi cái tinh hiền-lạc của bậc thượng-lưu thân ái là bao? Nếu thầy ngó xuống hoài, chẳng trông lên mà thấy trên, vội buông lời nói *mới hai ba bốn đồng một bực*, e lời nói bất nhã, ra lẻ thấy mục ha vô nhân, mà sanh sự bất bình nào chăng?

Bổn-báo chẳng vàng ý thầy đặng, mà bổn-báo lại đề lời khuyên nhủ thầy chớ có nóng nảy; giận một người, hoặc một đám mà mích lòng cả xứ, là việc người quân-tử chẳng dám làm; lại thêm lúc nầy là lúc người Annam, vì kế sanh hoạt, đang giục ba kỳ liên lạc, thầy cũng nên lượng lời cho khỏi xao động nhau; vậy mới là đáng cho.

∴

Bình-khánh, le Mai 1922.

Kính thưa ông Chủ-bút Lục-tỉnh Tân-văn đáng chữ cao minh. Sau xin ông vui lòng cho tôi xin chút giấy đăng lời-thành bịnh của chúng dân nghèo cảm ơn một người xứng đáng thương dân », như sau:

Năm nay tỉnh Giadịnh, làng xã thâu thuế thân trễ. Trong lòng thàng tư tây mà chưa tất thuế định. Nên mười tám tổng xin phép quan Chủ-tỉnh dạy làng phạt dân đóng thuế trễ, mỗi tên 0 $ 40, kể từ 5 tây tháng năm sắp về sau. Lời vậy phạt lên dân nào đến xã đóng thuế thì đều bị xã thâu 0 $ 40 phạt trước, rồi sẽ thâu tiền thuế sau.

Nhơn dân trong tỉnh đều buồn bực về sự ấy; vì dân nghèo là phần đông mà long cũng hằng lo tới dâu năm đặng đóng thuế cho Nhà-nước.

Mỗi tên cấp nấp lo sắn số tiền thuế như mỗi năm là 5 $ 60 mà cho thong giềng, tháng hai tây cũng chưa thấy làng xã thâu thuế; tới tháng ba tháng tư tây mới cờ xã-trưởng đến nhà việc mà thâu thuế. Màng nghèo, phần thời thiếu trước hụt sau, nên số tiền để dành đó đã tiêu xài mòn hết; dân lật đật đi đi ở thuê làm mướn cho người đặng lấy tiền mà đóng thuế.

Chẳng ngờ bị xã thâu hết 0 $ 40 bạc phạt, thì tiền dân mở dập vó cho đủ số tiền mình đem đóng thuế (Phạt kể từ năm tây tới chín tây thang năm).

May có thầy cựu Hội-đồng tổng An-thịt, qui danh là *Võ-văn-Sửu*, hỏn thân thầy đến quan Chủ-tỉnh Giadịnh mà xin cho dân khỏi bị phạt trong lòng tháng năm tây. Những dân nào bổn thân đem tiền tới làng mà đóng thuế thì khỏi bị phạt; con dân tên nào chưa đóng, trì hườn mà gặp lính tuần hay là làng bắt tới nhà việc thì sẽ bị phạt 0 $ 40.

Thì quan Chủ-tỉnh có lòng nhơn từ, ngài nhậm lời của thầy cựu Hội-đồng Võ-văn-Sửu. Nên ngài phê trát cho các thầy Cai dạy làng làm y như các lời nói trên đây.

Nay tôi là Huỳnh-văn-Đoàn, dân ở làng Bình-khanh, hạt Giadịnh, thế mặt cho dân nghèo, trước cảm ơn quan Chủ-tỉnh, sau cảm ơn thầy Hội-đồng là đáng bực người trên trước của dân chúng tôi.

Cho chi mấy thầy Hội-đồng địa-hạt có lòng thương dân nghèo như thầy Võ-văn-Sửu vậy, thì dân cũng chia nhau mà cảm ơn.

Hiện giờ dây, dân cảm ơn riêng một mình thầy Hội-đồng Võ-văn-Sửu mà thôi.

Vậy chúng dân nghèo phải lo tiền đặng đóng thuế thân trong làng tháng năm tây, chớ mãn tháng năm tây, thì ất mười tám thầy Cai xin phạt nữa thì không hơi đâu mà thầy Hội-đồng Võ-văn-Sửu xin hoài.

Sau đây chúng tôi phải nhớ lấy ơn người luôn (*Xin cho dân khỏi bị phạt là ngày 9 mai 1922*).

Huỳnh-văn-Đoàn
Village de Bình-khanh.

HÃNG

ông P. Ribeyrolleset Cie

10, Place du Château d'eau, Saigon
số 10 gần giếng nước Saigon

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thợ rập máy giỏi ở tại hàng.

MÁY TỐT CHẮC.— Ai muốn sắp đặt thế nào, thì chỉ giùm không ăn tiền công.

FABRIQUE de CASQUES EN LIÈGE CAOUTCHOUTÉ

La Croix

NHÀ LÀM NÓN BẰNG CẬT LIA TẨM CAO-SU

DƯƠNG-VĂN-THIỆT

208 Quai de Belgique. — SAIGON

Kính trình qui vị biết, chúng tôi mới mở một tiệm làm nón bằng cây lia (liège) tẩm cao-su. Vậy xin qui vị chiếu cố đến nghề mới là của chúng tôi dụng nên ở trong xứ mình.

Những nón của chúng tôi thì rất nhẹ, chắc chắn lắm, kiểu thiệt khéo, thông hơi nhiều, không có sâu mọt được, nhỏ ng đã phụ tùng làm nón toàn là hạng tốt giỏi hạng hơn các nơi.

Chúng tôi có để đồ về nghề làm non theo phương pháp Âu-châu. Vậy chúng tôi đoan chắc có thể làm đúng y như kiểu riêng của các nhà buôn nón tại chúng tôi làm, nhà buôn nào muốn mua cốt nón bằng cây lia (liège) để về lợp lấy, chúng tôi cũng bán. *Có để bán tại tiệm* ĐÀO-HUỲNH-MAI 46-48 Rue Catinat Saigon, là một tiệm lớn chuyên bán những đồ Mỹ nghệ của con nhà Nam.

Kính trình
DƯƠNG-VĂN-THIỆT

Nếu qui vị muốn hỏi hàm điều chi về việc buôn bán, xin viết thơ cho ông Dương-văn-Thiệt, 208 Quai de Belgique Saigon. Cây lia (liège) là thứ cây ở Annam không chặt lấy vỏ về và làm nón.

TI..M ANNAM

Đóng giầy và mọy
ỵ phục Langsa

Lê-văn-Bền, *Kế-nghiệp*
cho nhà PHÙ-TOÀN
17-19, Rue Amiral Courbet
(Halles Centrales)
SAIGON

Tại sao mà da xấu ?

Là tại da mình chứa đầy những bọt và mồ hôi rồi nó làm cho hóa ra phải da xấu đi vậy mà màu cũng xấu. Muốn giữ cái da cho tinh sạch mới mẻ, phải xài xabong cũng tinh, như xabong Camdum. Nhờ bọt và nhớt nhiều, không rửa không mà thôi, nó đi thâu chưa lông, làm nên chưa lông điệu dùng mất mẻ mà lại tươi tốt như thường.

Đâu cũng có bán giá có 2f.50 mà thôi.

Kho trữ đồ hoàn cầu

MAGASINS UNIVERSELS

127, Rue Catinat, SAIGON

CÁC MÓN ĐỒ (làm sau khi tính sỉ, giá riêng)	
Đồ dùng theo bàn ăn, *kiểu Louis XV*, khăm trải bàn 140×140 6 bộ đồ dùng ăn — nguyên bộ	18 $ 00
Đồ dùng theo bàn ăn, bia đỏ, thiệt tốt, khăm trải bàn 140×140 6 bộ đồ dùng ăn — nguyên bộ	20 00
Đồ dùng theo bàn ăn, nữa chỉ và nữa bông vải, có vẽ hình bàn cờ và bông nhỏ khăm trải bàn 160×24 thứ thiệt tốt — 12 bộ đồ dùng ăn	25 50
Khăm trải bàn, bông vải trắng, có vẽ hình bàn cờ và bông bề rộng 1m40 Giá một thước	3 40
Khăm trải bàn, bông vuông đỏ và trắng, chỉ thiệt tốt, bề rộng 1m40 1 thước	4 00
Khăn để bàn ăn, có vẽ hình bàn cờ, hồ vàn đỏ, 65×70 — chục 12 cái	11 50
Khăn để bàn ăn, có vẽ hình bàn cờ, bằng bông vải trắng thứ tốt, 65×70, 12 cái	15 00
Khăn để bàn ăn, có vẽ bông, bằng bông vải trắng, thứ tốt, 65×70 chục 12 cái	16 00
Dù nhựt bổn, dù thường, (màu tím, marron, xanh, vẹt cán tre 1 cây	5 00
Đồ dùng theo bàn rửa mặt, có seau và bình đựng nước émail, tốt nhứt hạng nguyên bộ	5 90
Mây vận nước, để rửa tay, émail tốt nhứt hạng 1 cái	6 50
Seau đựng nước, ở trong bằng sành 1 cái	7 00
Thùng để nấu đồ giặt, bằng tôle, không sét, đựng được 55 lít 1 cái	7 75
Chưng đèn cây, bằng đồng nickelé 1 cái	2 25
Đồng hồ chuông, nickelé, bảo lãnh sức chạy) 1 cái, 4 đồng hay là	3 50
Máy đạ khoai, 1 cái	1 50
Tủ nhỏ, khóa thiệt chắc — bằng thép có vẫn, 2 chìa 1 cái	6 75

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat Saigon mới mở ra một cái tiệm bán đủ đồ gia vị, nào các thứ rượu chát, rượu Champagne, nước suối, bánh hộp, nào dầu thơm, đồ dùng theo việc nấu nướng, đồ bằng pha-ly, bằng sành, đồ bạc, dao, nĩa, muỗn, mức, đủ thứ trái cây tươi hèn Đại-pháp đem lại mỗi chiến tàu.

Épicerie Saigonnaise HÔNG-VĂN et A-PHÁT 115-117-119, rue Catinat SAIGON

Bán sỉ, bán lẻ,

Giá rẻ hơn các nơi. Gởi đi khắp lục châu, gởi 1 kg đem tiền tới nhà thơ lãnh (contre remboursement.)

Xin qui quan, các ông các bà có điệp đi Saigon ghé lại tiệm tôi mà xem công cuộc chẳng tôi buôn bán.

MANUFACTURE SAIGONNAISE DE CARREAUX & MOSAIQUES

MAISON FONDÉE EN 1909

Rues d'Arras & Lucien Lacouture à Choquel

SAIGON

MARQUE DÉPOSÉE

Hãng làm GẠCH BÔNG bằng XI-MĂNG đẻ lót nhà, nhiều kiểu gạch mới rất xinh đẹp làm sẵn rồi trữ trong hãng đặng khi nào có ai mua thử nào thì có sẵn liền. — Giá bán rẻ hơn các nơi.

GẠCH BÔNG làm bằng XI-MĂNG đủ thứ màu tốt nhứt hạng bên Pháp-Quốc đem qua, bởi vậy cho nên gạch của hãng tôi có danh tiếng nhiều, vì gạch thiệt chắc và nhiều màu xinh đẹp lắm.

Xin chư-tôn đến viếng hãng tôi ở tại Cho-dũi (Saigon) đường d'Arras (trước trại lính tập Ô-ma) thì chư-tôn sẽ đặng chủ-nhơn tiếp rước tử tế và sẽ tỏ bày những điều cần-yếu mà chư-tôn muốn biết.

● *Xin chư-tôn viết thơ cho chủ-nhơn mà xin mục-lục (catalogue) đề giá tiền.*

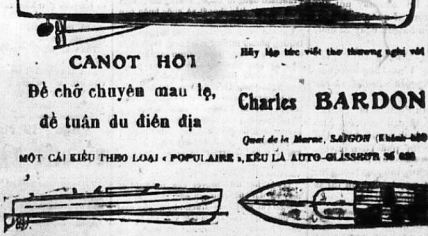

CANOT HOT

Đẻ chở chuyện mau lẹ, đẻ tuần du điên địa

Hãy lập tức viết thơ thương nghị với

Charles BARDON

Quai de la Marne, SAIGON (Khánh-hội)

MỘT CÁI KIỂU THEO LOẠI « POPULAIRE », KIỂU LÀ AUTO-GLISSEUR 16 GIÂY

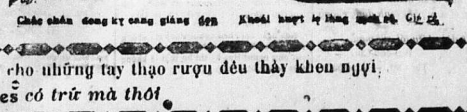

Chắc chắn đóng kỹ càng giảng đợp Khoái lượt lẹ lùng mười mã. Giá rẻ.

Rượu mạnh hiệu **DEJEAN** đã thơm mà lại ngọt lắm cho những tay thạo rượu đều thấy khen ngợi.

Chỉ một mình hãng **Denis frères** *có trữ mà thôi.*

PHARMACIE · PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy thì mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM

THIỆT HIỆU LÀ

ÉLIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông Lương-y GUILLIÉ

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bịnh RỐI PHỈ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU MÌNH, RẾT / VÔ DA, hoặc CHÓN NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÃI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tốt và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Hễ kỳ thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

nầu cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trữ thuốc nầy là PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế ý danh, đường GRENELLE ST-GERMAIN môn hài số 9 ở tại đô thành PARIS

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Vị-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cũng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mất mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bách, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, da thịt đỏ săn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi vo là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở đường Morin số 190, Cholon.

Đại-lý PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue de Marins CHOLON.

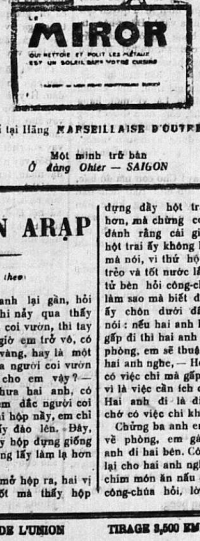

Dầu danh bông hiệu MIROR là một thứ tốt hơn hết trong các vật chắc để dùng giữ nước sáng và mới luôn luôn cho những đồ mình đồng hoặc loại kim là đồ theo phong thổ nê trước trong xứ thường hay bị ten sét. DÙNG THỨ ĐỀN ÁT CHỊU LIỀN.

Bán lẻ trong các tiệm tạp-hóa và tiệm bán đồ đồng sắt tại Nam-kỳ và Trung-kỳ.

Hàng si tại Hãng MARSEILLAISE D'OUTRE-MER

Một mình trữ bán

Ở đàng Ohier — SAIGON

Văn đàn

(Partie littéraire)

Vịnh bà Trần-thị-Thọ

Công-đức gây nên cội phúc nhà,
Người trong xã-hội khách quần thoa.
Mở mang trí-thức nêu tân học,
Giúp đỡ nhơn-tài bước mới ra.
Mụ phiền liệu vì hương sử cũ,
Lòng son tạc với quốc-dân nhà,
Tiên chung của gộp hàng nghìn bạc,
Nữ-giới ngày nay cũng thế a.

Tràng-thiên

Nữ-giới chi công kia sĩ gọi nhau,
Có người phò-trợ đáng mày râu,
Góp mon tiền chung với dân-nước,
Cầu cho nước lợi với dân giàu ;
Học thuật van-minh thầy day ta,
Hội Khai-trí mới mở mang ra,
Một tấm lòng son đông bạc trắng,
Chất duyên ghi nhớ bạn quần-thoa,
Hô-sinh nhà phúc làng Phương-trung,
Đỏ dắn con trẻ khi lọt lòng,
Con liều chầu rồng bọ Hồng-Lạc,
Mau khôn chống lửa ngày một mong.
Quả phúc công-dân quả phúc tron,
Đồng tiền công-ích đồng tiền khôn,
Liễu-bồ gánh một vai xã-hội,
Sợ phận tô thêm mặt nước non ;
Một chút tình chung của mấy mươi,
Mở thêm dân trí đức thêm người.
Ngậu nam nữ-sử gương là đó,
Cho khách hồng-quần thử ngẫm soi.

Kế-Vinh, *Bình đức-Hat.*

Hài đàm

ÔNG QUAN, THẰNG DÂN

Có một ông quan, ngày kia đi du ngoạn đến một cảnh đồng nọ, nghe thấy thằng chăn trâu ca xướng coi bộ toại chí lắm ; ông bèn dừng bước lại hỏi nó : vậy chớ mầy chăn trâu lương thặng mấy đồng, mà cái thế của mầy thú vị lắm vậy ?

— Bẩm thượng quan hỏi đến ngu dân, xin thượng quan mở lòng đại độ tha thứ cho ngu dân. Tuy là mang sao, đội nguyệt, nhiều ít tùy duyên mặc lòng, song lương bổng chẳng kém thượng quan, Ông quan nghe nói lộng ngữ như vậy, nghiêm nét mặt lại, hỏi gằn rằng : Vậy chớ mầy thế cùng lương tiền của mầy dường bao ?

Bẩm thượng quan ;

Ai sinh ra thì cũng như ai,
Khác nhau một điểm linh dai đó đen.

Quan thì phước đặng chăn dân, còn dân cũng đặng giữ trâu một đồng. Thượng quan cùng ngu dân cũng đồng dừng trên địa cầu, rốt cuộc rồi cũng đồng mai một dưới ba tấc đất. Cho nên :

Ai sinh ra cũng thác một lần,
Có dân nói lóc ở trần mãi sao ?
Làm người phải biết suy xem,
Soi gương chính đại rọi đèn quang minh.

VÀNG.

P.S. — Ngu theo ý tứ của M. Tân-Tân trong báo L. T. T. V. ngày 27 avril 1922 ; mục « Đừng khi tôi mã lại cũng đừng hiếp tôi » nên tìm ra bài nầy. Xin xét cho.

Ý LÀ BẮC CHÂU A..!

Hai bác châu đi đường gặp nhau, châu hỏi :

— Đi đâu đó bác ?

— Tao đi như mầy vậy... Vậy chớ mầy đi đâu đó.

— Tôi cũng đi như bác vậy !

— Mà bác đi đâu ?

— Thì mầy đi đâu tao cũng đi đâu. Mầy đi làm gì đó ?

— Tôi đi làm như bác !

— Bỏ ngu nà ! Tao đi thăm « bác nhỏ » mầy, mầy cũng đi nữa phải ?! (Nghĩ mà tức cười !)

Nguyễn-văn.

Liệt-vị hãy mua thứ dầu hỏi hiệu **Mã bộc de Pétrole Ancrel** của hãng **Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles** mà dùng. Dầu nầy thắp it hao đã sáng suốt mà không có khói. Thiệt là thứ dầu tốt nhứt hạng trong Hoàng cầu.

Trong Lục-châu các tiệm thay mặt cho hãng

Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles

đều có bán thứ dầu hỏi nầy

Trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thăm đều chi, xin viết thơ cho hang Cie **Franco-Asiatique des Pétroles** ở Saigon đường Boulevard de la Somme, số 100

Chủ hãng sẽ hồi âm lập tức.

NGUYỄN-VĂN-BÚP

(THỢ KHẮN DEN)

Propriétaire du Salon-de-thé Bình-nhâm

LAITHIÊU

Chỗ làm khăn bông, Bombay và nhiều tàu đủ kiểu kim thời, có kiểu cập tác muốn kết đính lại đừng như non vậy, rất tiện ; phải do ai, hàng muốn vẫn thì khỏi đo. Còn muốn dày mỏng tùy ý muốn từ 8 tới 4 lớp thôi. Giá khăn có 3 hàng hàng nhứt 3 đồng, hàng nhì 2 đồng rưỡi, hàng ba 2 đồng. Qui ông mua số phí tôi chịu khi phải trên 2 khăn gởi contre-remboursement cùng trả tiền trước tiên cho 2 mối.

Kính cáo

Chư-tôn đi đâu cũng nghe nói « xe tôi không xấu »

Những người chế xe hơi hiệu *DE DION BOUTON*.

Họ lại thường nói với chư-tôn :

« Xe tôi thiệt là hoàn toàn »

Là vì

Xe tôi lịch-sự.
Xe tôi mạnh-mẽ.
Xe tôi chắc chắn.
Xe tôi cần-kiệm.

Chủ hãng trữ xe hơi hiệu *DE DION BOUTON* là :

MM. Berthet, Charrière & Cie

68 Bd Charner Saigon

Nếu chư-tôn có viết thơ hỏi đều gì về việc xe hơi *DE DION BOUTON* thì e có ông sẽ gởi cho chư-tôn mọi đều. Các ông đề-hòa-hợp, máy chụp hình hiệu Langsa tốt nhứt.

Vừa bán mà vừa làm lời rao
cho nên, bán rẻ

Từ ngày 20 mai đến 10 Juin những giấy chụp hình nhờ đề viết thơ.

Seltona

Chụp hình nghề. Chụp hình giấy thuế thân.

NHÀ CHỤP HÌNH

"Photo Nadal"

ở đường Catinat, 120

Chuyến tàu « *l'Angers* » mới chở lại kiểu chụp hình, giấy chụp hình, các vật liệu hóa-học, máy chụp hình hiệu Langsa tốt nhứt.

Vừa bán mà vừa làm lời rao
cho nên, bán rẻ

Từ ngày 20 mai đến 10 Juin những giấy chụp hình nhờ đề viết thơ.

Tiệm đóng xe

Sửa xe nó bán đủ đồ phụ tùng

ĐƯỜNG LỤC VÂN TIÊN SỐ 99 VÀ 101

ĐẤT-HỘ (SAIGON

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ. Tiệm tôi có tòng đủ kiểu xe như là : xe mui, xe hai hành, xe kiểu, xe ba ki, cùng có đóng thêm xe hai chân kiểu kéo mới, sơn xe thật khéo, làm giấy, mười xe đi kiểu, xe đóng có làm thử xe rồi giao lại chắc chắn có bảo đảm xe đi khỏi, hãm xe cũng hãng tay giá rẻ hơn hết chỗ tôi, cao su đặt đi thay trong hành, kiểu đèn tây, đồ sắt kẻ đặc chắc và xe sơn mà bằng dầu tây mau đẹt khéo và chắc, có bán yên nệm, thắng chậy hai tiếng, bánh đi thấp đến khi đi thay xe. Sơn xe và sửa xe.

Cái mới lại thêm có đại-lý bán hết sức giá rẻ hơn thế mới khi trước coi cũng được, mà lại thêm, sơn mà cho thêm chắc đi thiệt, nên giúp làm nghề thì nó rẻ cho em ha cả.

Cần cho qui khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm muốn coi chừng giá cả thì cứ đến hàng bản thơ.

Lời rao

Cho mấy ông thợ cạo hình, dầu thiện nghệ đầu chưa chơn

Tại hãng PHOTO-STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có ; tính theo giá bên Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc v. v...

Cũng có đủ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình về nghề vẽ của (Peinture) bán sỉ bán lẻ cũng được.

Có khoản để lồng hình chạm khéo lắm, thứ nào cũng có, nhứt hộ bình khắc, chạm tối lắm.

Có chụp hình chơ, giấy thuế thân nữa.

Có bán kiểu, giấy, đủ thứ thuốc sang hình. Giấy Brownie 1,2 brillant carnipak 16 hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì $ 25 còn hộp 500 tờ thì 22 $ 00.

Có kiểu để làm hình mấy xứ nóng nực. Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

ĐÈN LÒA đốt có mùn sông, hiệu BEST WIZARD.

Ít tiền đủ.
không hung hao.
Sáng trắng ngọn.
Không hay nghẹt,

Đề đối.
IRÈ

Nội Nam kỳ có một mình tiệm

TRAN - QUANG NGHIEM

84 đường Espagne Saigon

Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

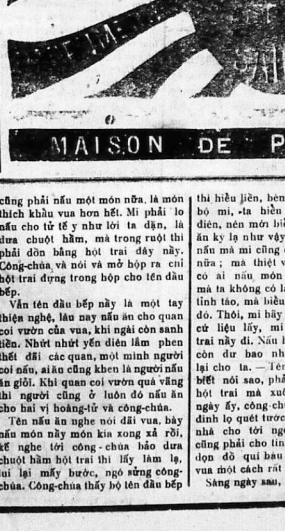

CHUYỆN ARẠP

(Tiếp theo)

Hoàng-tử Ba-manh lại gần, hỏi công-chúa rằng : khi nảy qua thấy em đi với người coi vườn, thì lay không, mà bây giờ em trở vô, có một cái hộp bằng vàng, hay là một cái hộp vàng của người coi vườn thấy đặng mà chỉ cho em vậy ? — Công-chúa nói : thưa hai anh, có phải vậy đâu ; em đặc người coi vườn đi lới chỗ cái hộp nầy, em chỉ chỗ cho người ấy đào lên. Đây, chừng hai anh thấy hộp đựng giống chi, thì hai anh càng lấy làm lạ hơn nữa.

Công-chúa bèn mở hộp ra, hai vị hoàng-tử sửng sốt mà thấy hộp đựng đầy hột trai, tuy không lớn hơn, mà chừng coi kỹ từ hột thì đánh rằng cái giá trị của những hột trai ấy không biết là bao nhiêu mà nói, vì thứ hột trai nầy trong trẻo và tốt nước lắm. Hai vị hoàng-tử bèn hỏi công-chúa bởi may mắn làm sao mà hiết đặng hộp hột trai ấy chôn dưới đất ? — Công-chúa nói : nếu hai anh không có việc chi gấp đi thì hai anh hãy theo em về phòng, em sẽ thuật chuyện lại cho hai anh nghe, — Hoàng-tử Bạc-vi nói : có việc chi mà gấp hơn là việc nầy, vì là việc cần ích cho chúng ta lắm. Hai anh đi đi đi cho gấp em đây, chớ có việc chi khác nữa đâu.

Chừng ba anh em đắc nhau trở về phòng, em gái chính giữa, hai anh đi hai bên. Công-chúa bèn thuật lại cho hai anh nghe việc hồi dọ con chim mỏn ăn nầu đãi đức vua, lời công-chúa hỏi, lời chim trả lời, về mỏn ăn đưa chuột dồn hột trai, và cách chim bày biểu, chỉ chỗ cho công-chúa đào lấy hộp đựng hột trai. Ba anh em bàn luận nhau, đặng có thấu đáo cái ý con chim, vì có nào mà lại bảo nầu một mỏn ăn kỳ lạ như vậy. Ba anh em bàn luận nhau rất lâu, tưởng vậy nói khác, rốt rồi cũng không thấu đáng, cũng không chắc rằng bởi lý nào mà chim bảo hầm hột trai dồn trong dưa chuột mà dãi đức vua. Bàn không ra, ba anh em tính rằng lời chim khi cũng linh nghiệm, nên cứ nghe theo mà làm như lời chim biểu.

Về tới nhà, công-chúa cho kêu người đầu bếp hay rằng ngày mai sẽ tiếp rước đức vua và dãi ngài một bữa cơm. Công-chúa hỏi đầu bếp lựa nầu mỏn chi, đầu bếp nói những mỏn ngon, công-chúa chịu rồi, nói tiếp rằng : nầu đủ mấy mỏn đó, rồi cũng phải nầu một mỏn nữa, là mỏn thích khẩu vua hơn hết. Mi phải lo nầu cho tử tế y như lời ta dặn, là đưa chuột hầm, mà trong ruột thì phải dồn bằng hột trai đầy nầy. Công-chúa và nói và mở hộp ra chỉ hột trai đựng trong hộp cho tên đầu bếp.

Vẫn tên đầu bếp nầy là một tay thiện nghệ, lâu nay nầu ăn cho quan coi vườn của vua, khi ngài còn sanh tiền. Nhứt nhứt yến diên lâm phen thết đãi các quan, một mình người coi nầu, ai ăn cũng khen là người nầu ăn giỏi. Khi quan coi vườn quá vãng thì người cũng ở luôn đó nầu ăn cho hai vị hoàng-tử và công-chúa.

Tên nầu ăn nghe nói dãi vua, bày nầu mỏn nầy mỏn kia xong xả rồi, kế nghe tới công-chúa bảo đưa chuột hầm hột trai thì lấy làm lạ, lui lại mấy bước, ngó sửng công-chúa. Công-chúa thấy bộ tên đầu bếp thì hiểu liền, bèn nói rằng : Ta thấy bộ mi, ta hiểu rằng mi tưởng ta điên, nên mới hiểu mi nầu một mỏn ăn kỳ lạ như vậy, lâu nay mi chưa nầu mà mi cũng chưa lãng nghe nói nữa ; mà thiệt vậy, xưa nay không có ai nầu mỏn ăn kỳ lạ như vậy, mà ta không có lãng trí đâu, ta thiệt tỉnh táo, mà biểu mi nầu mỏn ăn đó. Thôi, mi hãy bày ra mà nầu, mi cứ liệu lấy, mi hãy đem hộp hột trai nầy đi. Nên hay nhiều thì nầu, còn dư bao nhiêu, mi sẽ đem trả lại cho ta. — Tên đầu bếp không biết nói sao, phải lấy cái hộp đựng hột trai mà xuống bếp. Cũng nói ngày ấy, công-chúa bảo hết thảy gia-đình lo quét tước dọn dẹp tử trong nhà cho tới ngoài vườn, dâu đó cũng phải cho tinh khiết và chưng dọn đồ qui báu ra, dặng tiếp rước vua một cách rất trọng thể.

Sáng ngày sau, hai vị hoàng-tử đi tới chỗ bạn kỳ thì đức vua cũng tới đó. Đức vua còn sắn bắn cho tới mặt trời lố lên, chiếu rạng khắp nơi thì đức vua mới thôi sắn. Chừng hoàng-tử Ba-manh đi kể một bên vua mà hỏ gia, còn hoàng-tử Bạc-vi thì đi trước ba quân mà dẫn đường. Chừng thấy dạn nhà, hoàng-tử Bạc-vi bèn thúc ngựa sải riết về đặng cho công-chúa ba-ly-sắc hay trước rằng vua ngự tới. Mà ở nhà công-chúa cũng có tính trước, có cho người đi coi chừng, nên khi hoàng-tử Bạc-vi chưa tới thì công-chúa đã hay rồi. Hoàng-tử Bạc-vi về vừa tới, thấy công-chúa tại đó, đã sắn sàng chực nghinh tiếp giá.

Vua tới nhà, bước xuống ngựa, vào trước sân, khi tới hàng ba, thì công-chúa đã qui nơi chơn vua mà thi lễ.

(Sau sẽ tiếp theo),

SAIGON. — IMP. DE L'UNION — TIRAGE 5,500 EX/EXEMPLAIRES

L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Certifié le tirage à : 2990 ex
Saigon le 19-5-22